

Szerkesztőség:
Kaposvár, Zárda-utca
Ide küldendő a lap szellemi részét illető minden közlemény, kézirat, ismeretelésre szánt könyv.

Kiadó-hivatal:
Jelteles H. könyvnyomdája
Kaposvár.
Ide küldendő az előfizetési pénz hirdetői és nyilvántartási állatában a lap anyagi részét illető minden közlemény.

Előfizetési díj:
Egész évre 6 frt — kr
Fél évre 3 frt — kr
Negyedévre 1 frt 50 kr

Hirdetések felvételnek:
helyben a kiadóhivatalban,
továbbá Budapestben Hasenstain és Vogler, Goldberger A. V. társaság és társa. Bécsben Hasenstain és Vogler, Oppellik Alajos, Mosse Rudolf, Daube G. L. és társa s Rotter és társa irodájában.

NÉPJOG.

Megjelenik minden pénteken

Előfizetési felhívás.

A közeledő új félév alkalmából az előfizetések szíves megújítását kéri a kiadóhivatal.

Mikor a szerecsent mosdatják.

Nagyon kell rothadni valaminek Dániában, ha „a lapirodalom egyik legkitűnőbb journalistája“ kit közbevetőleg legyen mondva, tulajradozó érzése annyira elragad, hogy eszmegazdagság, ékesszólás, logika, ama tulajdonok, melyek a journalistát kitűnővé teszik, nála mind elmerülni látszanak; ez érzések tengerébe — szükségét érzi vidéki lapban a „Somogy“-ban zengeni Tisza Kálmán dicsőségét.

A miniszterelnök ur pedig ugyancsak kényelmetlenül érezheti magát s felsóhajthat, hogy az isten az ő barátjaitól védelmezze meg őtet, midőn (T) ur — jobbpárti kitűnőség — oly hangon szól, a melyen eddig szólni legnagyobb bálványozói is elkerültek, megóvta őket ettől azon érzék, mely megjelöli a határt, melynek átlépése csak undort gerjeszthet.

(T) ur szerint Tisza Kálmán az egyedüli gondolkodó fő, nélküle sem a kormány, sem pártja soha se tudná mit tegyen; ő az egyedüli ember, a ki megmenti a haza, a magyar becsületét.

No hát az izlés ugyan különféle, de azért azt hisszük, hogy e dicsőségből még Tisza Kálmán legünnepeltőbb daliái sem kérnek.

S mi hát az a nagy világrendítő esemény, mely (T) urat arra indította, hogy koboztát ily dicsőnekre hangolja? Tán bizony Tisza Kálmán szavaztatta le Bismarkot hí németjeivel? avagy ő oldotta meg a titokszerű egyiptomi kérdést közmegelegedésre? Tán a szerb válságot intézte el országunk hasznára s dicsőségére? Avagy épen a román barátságát szerezte meg Bosznia helyett? No hát mindezt nem, annyit mégis csak tett, hogy felfedezte kedves szövetségeseinknek az oroszoknak üzelmeit s a Ra-

kowskiéknak körmére koppantott? Dehogy, dehogy! az a véghetetlen büles, az a magasztos, a mit végbe vitt (T) ur szerint az, „hogy a zsidóbevándorlás kérdésében, ugyszólván az egész ország közvéleménye ellen megszavaztatta, hogy tegyen a mint neki tetszik!“

S mivel méri meg ezen epochalis határozat collossalis nagyságát? Fejtegeti talán mély bölcsességét, hogy azt a mi parlagi eszünk is megértse? kimutatja talán fontosságát a pártunk részéről benyújtott határozati javaslat ellenében? sejtetni enged legálább, hogy Tisza Kálmán miként fogja felhasználni a meghatalmazást, nehogy „elfogultság, fajgyűlölet, inhumanitás“ tűnjék ki, avagy a „minden államok zsidó hitelezőjének érzékenysége meg ne sértsék?“ Dehogy, dehogy! egyszerűen összehasonlítja Onody Géza országgyűlési képviselő beszédének extravaganciáival, köszönetet mond egy lélekzettel Tiszának s a ház elnökének azon bámulatos felfedezésért, hogy a ponyvairodalom nem auctoritás s e fölötti örömben még Onodynak is megkegyelmez, mert hát nincs mindenütt villamos világítás!

De nem ugy, tisztelt (T) ur! az ügy sokkal tontosabb, minthogy a közönséget koklerkedéssel félre engednők vezetni, igen is önök bálványa, önök Tisza Kálmánja korteskedett és csakis korteskedett a szatmári kérvény tárgyalásakor, korteskedett pedig zsidó polgártarsaink között, megszavaztatta magának a hatalmat, hogy mondhasa: én vagyok a ti uratok, engem imádjatok s azután cselekszik úgy kegyelmeiből, a mint pártunk kívánta, hogy cselekedjék kötelességből, ez lehet lefőzés, lehet cigányfurfang, lehet akár még Gauner-Genie is, csak nem lehet statusférfini talentum, csak nem lehet lelkiismeretesség s nem lehet hazafiság. Azért hát csak mosakodjanak önök, a szerecsent felérré ugyan nem mossák soha.

A fővárosi adófelügyelőnek jó gondolata támadt, arra adta magát, hogy az oroszországi adóvalóságos jövedelmök szerit adóztatja meg; aztán meg azt is kipubatoalta, hogy ezek a jószívű urak

évek óta üzik ugyan e foglalkozást, de jövedelmök után adót nem fizettek. Megindították tehát a vizsgálatot, s ennek eredménye bírságolás lett, a többi között Hay Bernát, Budapesti tőkepenzes s földbirtokost 22,410 frt bírság fizetésében marasztalták el, behajthatatlanság esetén hat havi fogság büntetést kellene elszenvednie; Hay urnak ugyan az a híre, hogy szívesen tölne nem hat hónap, hanem akár hat évig a dutyiba, csak fizetői ne kellene, de hát nem ő rajta áll a dolog, s így fizet, ha csak el nem találja azon utat, melyet ezelőtt pár évvel egy kaposvári pajtása eltalált, aki szinte megbírságotatván, mindenki bámulatára kiúportta hogy a reá kivetett összeg megfizetése alól felmentetett. Talán ez a felmentés vette el az itteni adófelügyelőség kedvét is, mert a zót a az oroszországiok bekében vagnak.

Általános a panasz; minden üzlet pang, minden kereset szűkület. Nem a munkakedv hiányzik az emberekben, sőt inkább: örült hajszát lölytanak a mindennapi kenyérért, mely mégis legtöbb esetben csak száraz alakban jut a munkás szegény embernek osztályrésztül. A tőke uralma sem ugy nyilatkozik nálunk, mint máshol, mert itt nem foglalkoztat munkás rabszolgákat: nálunk a tőke polyp, mely uzsora csápjáival a tehetetlen adós utolsó vagyonát is kiszívja. A mottó uralkodik a tőke, nálunk gyilkol.

A rák fordulója.

Most 33. éve vitta a magyar honvéd hadsereg egyik legdicsőbb, de egyszersmind egyik leggyászosabb csatáját. Annyi győzelem után egy vereség. Szolnok, Hatvan, Tápió-Bicske, Isaszeg, Vác, Nagy-Sarló, Czinkota, Rákós, Komárom, Buda vára bevétel után Pered.

Június 21-ike ez év leghosszabb napja, ekkor áll be a rák fordulója. A mi hadjaraunkban is beállott a rák fordulója és a mi dicsőségünk vissza felé kezdett menni.

Alig van ember Magyarországon, ki meg nem volna arról győződve, hogy csak Görgey árulása vesztette el hazánkat, de arra nézve, mikor kezdődött az árulás, a nézetek különböznek. Némelyek azt már azon időtől keltezik, mikor Görgey Pilis Bicskeről nem sietett Perczel segítségére, minek következtében ez utóbbinak hadseregét szétverték Mőornál, mások az ő januárban keltezett Vácson kiadott, proklamációjától számítják

TÁRCZA.

A kukunyáni plébános.

— Rajz. —
Irtá. DAUDET ALPHONS.

Márton atya volt a plébános Kukunyában. Ez aztán testestől lelkestől plébános volt, igazi plébános lélek! A kukunyániakat ugy szerette mint senki a világon s ha csak tőle függött volna, ugy Kukunyán valódi paradicsom lett volna a földön; csak a gonosz kukunyániak okoztak volna neki több örömet.

De fájdalom, gyóntató széke tele függött pókháló függönyökkel s a gyönyörű husvét ünnepe az ostyák mind a szent Ciborium tenekén maradtak. A jó lelkész igen bánkódott e miatt s buzgón fohászzkodott naponként istenhez, ne engedné őt addig meghalni, míg szétszórt nyáját az egyház kebelébe vissza nem vezette.

Ime lássátok, miként hallgatta meg őt isten.

Egy vasárnapon a szószékre lépett...

— Atyámfiak, mondá: akár hiszitek, akár nem, az utolsó éjjel én nyomorult bűnös a mennyország kapuja előtt állottam.

Kopogtattam, szent Péter nyitotta ki a kaput.

— Ej nézze meg az ember, kegyelmed az derék Márton atyám? kezdé. Miféle szél hozta, s mivel lehetek szolgálatára.

— Jó szent Péter! kegyelmednél a kulcs, s kegyelmed vezetni a nagy könyvet is, nem mondhatná meg nekem kegyelmed, ha kérdésem nem tulságos szerénytelen, hogy ugyan hány kukunyáni van a paradicsomban?

— Nem tagadhatok meg semmit kegyel-

mednek kedves Márton atya; üljön le egy kicsit, majd megnézzük együtt.

— És szent Péter elővette nagy könyvét, felütötte, orrára csiptette szemüvegét.

— Nos, nézzük meg mondá: Kukunyán, mondjuk tehát, Ku... Ku... Kukunyán... Jó Márton atyám, ez az oldal egész üres. Egy lélek sincs itt! Egyetlen lélek sincs Kukunyánból a Paradicsomban.

— Mit! Egy sincs itt Kukunyánból? Egyetlen egy se? Ez lehetetlen. Nézze meg csak kegyelmed még egyszer...

Egy sincs, jámbor atyám. Ime nézze meg kegyelmed maga, ha azt hiszi, hogy tréfálok.

— Egyetlen egy sincs? O te drága megváltom!

Szívfájdalmamban összecsaptam kezeimet, és jajgattam, nyugtem s dobantottam lábammal.

— Higyje meg Márton atya, ne vegye annyira lelkére a dolgot, s kár a vért így felizgatni, ez még megárhathat kegyelmednek. Hiszen nem a kegyelmed hibája! Lássa kegyelmed, a kukunyániaknak bizonyosan még a quaranténákat kell megtartaniok a tisztító tűzben.

— Oh nagy szent Péter! adja meg nekem azt a kegyet, hogy legalább láthas-am őket, láthassam s vigasztalhasam szegényeket.

— Szívesen barátom!... Kösse föl e sarkukat, mert az utak odáig nem épen rozásak... Így jól van... Nos menjen kegyelmed egyenesen maga elé. Látja kegyelmed ott lent a sarkon tui? Ott egy ezüstajtóra akad, mely sok fekete keresztel van kiverve... Aztán forduljon kegyelmed jobbra... Ott kopogtasson s ki nyitattik... Isten áldja meg! Jó egészséget!

— És én mentem, mentem! Ez volt ám aztán még csak az út. Most is borsózik a hátam hárára gondolok. Egy hosszú keskeny tövises ut tele sziszegő kigyókkal, s fényesen csillogó karbunkulussal az ezüst ajtóhoz vezetett.

Bum! Bum!

— Ki kopog? — kérdi egy rekedt jajgató hang.

— A plébános Kukunyánból.

— Hogyan?...

— Kukunyánból!

— Ah ugy!... Tessék!

Beléptem. Egy szép, nagy angyal éjsetét szárnyakkal, egy öitönyben, mely ragyogott mint a nap s egy gyémánt kulcsal övén irt kr. kr. kr. egy vastag könyvbe, mely még nagyobb volt, mint a szent Péter könyve...

— No de végre is mit akar, vagy mit kér kegyelmed? — kérde az angyal

— Isten szép angyala, én tudni óhajtanám — talán nagyon is kíváncsi-vagyok — vannak e itt kegyelmednél Kukunyániak?

— Hogyan?...

— Kukunyániak, Kukunyánból, én alázattal az ő lelkészők vagyok!

— Ah igen, Márton atya nemde?

— Szolgálatára kegyelmednek!

— Kegyelmed hát azt mondja, hogy Kukunyán?

— És az angyal felüti nagy könyvét, lapoz benne, s előbb megnyálazza ujját, hogy szaporábban menjen a munka...

— Kukunyán! — mondja nehéz sohajjal...

— Márton atya, a tisztító tűzben egy sincsen Kukunyánból.

— Jézus, Mária, sz. József! Egy sincs Kukunyánból a tisztító tűzben! O istenem, o te jóságos istenem, hol vannak hát?

— Ej jámbor atya, a paradicsomban lesznek Hol volnának máshol?

— O, de hiszen én a paradicsomból jövök!

— Kegyelmed a paradicsomból jön? Nos?

— Nos! ott nincsenek! O jó Máriám!

— Nem tehetek róla kedves plébános ur!

árulását, ismét mások a kápolnai csatától, midőn Dembinszki ellen föllázadt és az egész hadsereget föllázította ellene, végre sokan Buda vára ostromát jelölik ki időpontul, midőn árulása kezdődött. De az első eset csak engedtlenség volt és irigységből származott, a váci proklamáció föllázadás a kormány ellen, a Dembinszki ellen forralt intrigák fejelemtlenségéből és daczból származtak. Buda vára ostroma által pedig azt bizonyította be, hogy mit sem értett a hadászathoz.

A valóságos árulás június 20 dikán Perednél kezdődött. E napon az osztrákok fölötte a magyar hadsereg némi előnyöket vívott ki. De a csatát este 9 óra tájban a sötétség beállta miatt abba kellett hagyni. A magyarok néhány előnyös állást foglaltak el. Görgey este, midőn Peredre jöttünk, a legközelebbi napra e napi parancsot adta ki: Holnap hajnal hasadtakor támadunk. A csapat vezérek szállásaikra mentek.

Gróf Eszterházy Pál ezredes legtovább maradt ébren. Vizsgálta csapatait és ahhoz a házhoz jutott, hol Görgey volt szállva. A ház előtt gyalog honvéd őr állott. Az ablakok be voltak függönyözve. Görgey még ébren volt, gyertya égett szobájában. Eszterházy a fehér függönyökön két férfi árnyékát pillantotta meg. Kérdé az őrt van-e valaki a tábornoknál, ez tagadólag felelt, s azt mondá hogy azon másodfél óra alatt mióta őrt áll, semkisément be Görgeyhez. Eszterházy még egyszer jött oda vissza és újra kérdé a honvédet, nem hagyta-e el senki a házat? Erre ismét tagadó választ kapott; de az egyik árnyék eltűnt. Merre ment az idegen ember ki a házból? E gondolatok Eszterházyt nyugtalaníták s ő elment. Lovát a földön fekvé találta, mellé feküdt és elaludt. Midőn fölébredt, a nap már fölkelte, a zászlóaljok mind csatarendben állottak. 4 óra volt. 'A csapat-parancsnokok Görgeihez üzentek s kérdeztették tőle, hogy mit tegyenek? Azt felelte: „Várjanak“ Óra óra után folyt le. Fél nyolczra volt, midőn szállását elhagyta s csak 8 óra után kezdődött a támadás az osztrákok ellen.

Éjjel Paniutin muszka tábornok hadteste, mely sebes menetekben indult el Pozsonyból, Haynau hadseregével csatlakozott és az ellenség most tulnyomó számban volt. Ha Görgey, mint az első napicsata után mondotta, hajnal hasadt előtt támadja meg az ellenséget, a muszkák már későn érkeznek a csata helyreállítására. De ezek reggeli 6 órától 8 ig pihentek és a csata ránk nézve nem végződött győzelemmel.

Görgey a második és harmadik hadtest parancsnokságát más férfiakra bizta, az első

Asbóth Lajos volt, helyébe Kászonyi Józsefet, a harmadikhoz Knezics helyett Leiningent nevezte ki. Asbóth és Knezics szilárd férfiak, edzett katonák és megpróbált haza fiak voltak, ők nem helyeselték mindent a mit Görgey tett, talán sejtették, hogy ő fogja hazánkat elárulni, nem úgy Kászonyi és Leiningen. Ezek vakon biztak Görgeyben és mindent készek lettek volna érte megtenni. Leiningen mindig a harmadik hadtestnél szolgált és ott nagy népszerűségnek örvendett, míg Kászonyit, ki mindig csak lovassági tiszt volt és ép úgy a harmadik hadtestnél szolgált, a második hadtestnél alig ismerték s ő nem volt népszerű, szigorú ember volt, a régi császári hadsereg típusával, ez volt oka annak, hogy Görgey később, midőn Komáromot elhagyta, nem vitte magával a második hadtestet, mivel ebben daczára a parancsnok hozzá való ragaszkodásának épen nem bizhatott, hogy ez föl nem mondja neki az engedelmességet.

A peredi csatáról azt mondtam, hogy az egyik legdicsőbb, de egyszersmind leggyászosabb csatánk egyike volt. Dicsőbb, mert a magyar honvédség egy csatában sem tanusított több vitézséget, kitartást, halál megvetését, mint Perednél. Leggyászosabb, mert ez volt hadi szerencsénk fordulópontja, mint fentebb neveztem azt, a rákfordulója. Mintha csak a ledér szerencse istenasszonya e nappal esküdt volna össze, hogy midőn az égi jelek közt beáll a rákfordulója, a mi függetlenségi küzdelmünkben is beálljon az.

Valamennyi zászlóalj, minden huszárezred, az összes tüzérség a legnagyobb hősiességet fejtette ki e napon.

A don Miguel nevét viselő ezred egyik zászlóalja, mely honvéd zászlóalja alakult át, még csak 183 emberből állott. Ennek parancsnoka Nedbád alezredes tömegbe gyűjtötte azt és így fogadta az osztrák dsidások támadását. Az első tag sortüzet adván rájuk, szurony szegezve várta be az ellenséges lovasság támadását, s nagy szuronyakkal embereket, lovakat szurta le, a második és harmadik tagból löttek és a dsidások vad futásban menekültek egy mély árkon át, melyben többen leestek lóvaikról, hogy többé föl ne keljenek.

Míg két ily lovas támadás történt e vitéz zászlóalja, elébb könnyű lovasok, utóbb vértsek által, mindnyájukat visszaverték és a honvéd gyalogsági tömeg megmaradt állásában mindaddig, míg a Württemberg és a Bocskai huszárok nem jöttek és támogatták a derék gyalogságot.

Nem csekélyebb hősiességet tanusítottak a Ferdinand huszárok, kiket vitéz alez-

redestük Puky vezetett a tűzbe, ezeknek öt százada két vértés ezredet támadott meg s futásra kényszeríté őket.

De az ellenség tulnyomó száma elvégre is hátrálásra kényszerítette a magyar hadsereget. Ez Farkasdihoz vonult vissza. Itt a faluban makacs utcai harc fejlődött. A mieink hüvelykről hüvelykre hátráltak csak és a harc borzasztó véres volt. Az ellenséges ágyuk tüzeltek sorainkat; de a fenn maradtakat nem bírták megrendíteni.

Görgey végre parancsot küldött minden csapathoz hátrálásra. Királyrévnél a hadseregnek egy elég keskeny hidon kellett átmenni. Azok a zászlóaljok, melyek a csatában legtöbbet szenvedtek és egészen ki voltak merülve, úgy hogy szinte harcokép telenekek lettek, legelől mentek. Ismét a don Miguel gyalogság, a harmadik és kilencedik zászlóaljok, a Ferdinand és Württemberg huszárok foglaltak állást a hidfőnél és fedték a magyar hadsereg visszavonulását, a mieinket üldöző osztrákokat és muszkákat föltartóztatták és miután az egész hadsereg átvonult a hidon ők képezték a hátvédet.

Az alatt besötétedett és az ellenség nem folytathatta az üldözést, vesztésünk igen érzékeny volt halottakban és sebesültekben, de ágyunkból az ellenség egyet sem bírt elfoglalni és e győzelmet az osztrákok és muszkák nagy veszteségek árán vívták ki, mert az ellenség vesztesége sokkal nagyobb volt a mieknél a halottakban. De egy csata sikerét nem az emberekben való veszteség, hanem az állás elvesztése határozza meg. Ezt pedig mi veszítettük el.

Kászonyi Dániel.

KÖZÜGYEK.

A távirat-feladási lapoknak díjazása mellett való kiszolgáltatása tárgyában, a közmunka és közlekedésügyi m. kir. miniszter f. évi 17,744. sz. a. következő rendeletet bocsátotta ki: „Hogy a távirat-feladási lapok mostani nagy mérvű pazarlásának vége vetessék és a távirat-feladási és kiadási lapok előállításával járó költségek a távirat igénybe vevők által fedeztesenek, a megfelelő eddigi nyomtatványok használata és szokásban volt ingyen kiszolgáltatása folyó évi július hó végével megszűnik, és azok helyett folyó évi augusztus hó 1-től kezdve, kötelező használata a következő új távirati nyomtatványok adatnak ki: A) A magyar korona területén fenálló valamennyi állami és nyilvános használatu vasuti táviratnál darabonként 1 krért, és 100 dbot tartalmazó csomagokban 1 frtért kaphatólag: 1. az állami táviratok feladására rózsaszínű papírra nyomtatott és 63 (a, b vagy c) számmal jelölt feladási lapok; 2. a sürgős magántáviratok feladására, (melyekért a távirati díj háromszorosan fizetendő) zöld színű papírra nyomtatott és 61 (a, b vagy c) számmal jelölt feladási lapok; 3. a sürgős kivételével bármely más fajta magántávirat feladására: fehér színű papírra nyomtatott és 60 (a, b vagy c) számmal jelölt feladási lapok. B)

Ha sem a paradicsomban sem a tisztító tűzben nincsenek, akkor csakugyan lent kell lenniük a

— Szent kereszt! Jezus, Dávidnak fia! O jaj! O jaj! Lehetséges-e? . . . Szent Péter hazudott volna? . . . De hiszen nem hallottam kukorékolni a kakast! . . . O mi szegények! hogyan jussak én a paradicsomba, ha az én kukunyáni hiveim nincsenek bent?

— Tudja mit, jó Márton atyám! Mint-hogy már minden áron meg akar a dologról győződni s látni kívánja saját szemével, menjen ezen az uton, s szaladjon a mint csak bír . . . Balról egy nagy kapura akad kegyelmed. Ott aztán mindenről pontos tudomást szerezhet. Istennek ajánlom kegyelmedet!

És az angyal bezárta az ajtót.

A hosszú ut izzó kövekkel volt kirakva. Ugy tántorogtam az uton, mintha részeg lettem volna minduntalan, megbotlottam, izzadtam, mintha vízből huztak volna ki, a szomjuságtól nyelvem szinte kilógott . . . Hála a saruknak, melyeket szt. Pétertől kaptam, lábaimat nem égette a parázs.

Nagy nehezen törhettem előre, bal kéz felől megpillantok egy ajtót . . . nem, egy tárva nyitott széles kaput. O kedves fiaim, milyen volt ez a látvány! . . . Itt nem kérdezik az ember nevét, itt nem vezetnek nagy könyvet! Száz számba rohannak itt be a kapun, épen úgy mint ti vasárnapkor a korcsmába.

Melegem volt, azt hittem megégek, és mégis rázott a hideg! Hajam szála az égnek állt, és olyan égett husszagot éreztem, mint a milyen szag itt Kukunyánban büzlök, ha Kormos a kovács a lóvak patóját megégeti. Levegő után kapkodtam. Milyen ordítás, nyögés jajgatás káromkodás hallatszott ki belülről!

— Nos öreg, bejössz-e, vagy kint maradsz? ordít felém egy szarvas Dámon, és vasvillájával szünet nélkül felém bögdösött.

— Én? Én nem megyek oda be. Én az isten szolgája vagyok!

— Te az isten szolgája vagy? Hát mi a menydörgős menykőnek jössz ide?

— Azért jöttem . . . bocsáss meg, alig tudok a lábamon megállni — azért jöttem, . . . hogy alázatosan megkérdézzek . . . nem tévedt-e ide . . . valaki . . . Kukunyánból!

— Égő szurok, szegénytya, hát olyan buta vagy . . . azt sem tudod, hogy egész Kukunyán itt van! Ide bámulj vén varjú! Nézd, hogy dolgoztuk meg a te Kukunyániaidat, a te dicső népedet! . . .

És rémülve látom a láng örvényben:

A horihorgas Gém Márton, mindnyájan ismertétek atyámfiak, Gém Márton, a ki mindig részeg volt, és veréssel etette a feleségét . . .

Látom a kis pisze Katát, a ki festett ábrázatával külön ment lakni a falu végére . . .

Látom Sam Gergelyt, a ki a szomszédja szilváijából főzött pálinkát . . .

Látom a kalász gyűjtő Borosát, a ki két óra alatt egy egész kereszt buza kalászt tudott összeszedni . . .

Látom Körös Máttyást, a fősvényt, Mártát, a ki kút vizet árult és azt hazudta, hogy csoda tevő vizet árul . . .

Látom Pecsék Gergelyt, a kinek a sikkája oda nőtt a fejéhez, a pipája meg belenőtt a szájába valahányszor az isten testével kezemben találkoztam vele . . .

Ott volt Fülöp Julcsájánál, Péter a Pál meg az Antal . . .

Halálsápadtan a rémülettől nyögtek a hivek, mert a pokol tűzében látták legközelebbi rokonaikat, ki bányát, ki apját, ki sógorát.

— Láthatjátok jó atyámfiak — folytatta Márton atya — ez tovább így nem mehet. Én a ti lelkipásztortok vagyok, és nem engedtem meg, hogy hanyatt homlok a nyílt veszedelemben rohanjatok. Holnap fogunk a munkához . . . mindjárt holnap. És tudom, lesz elég munka. Most hallgassátok, hogy fogjunk a dolgot elvégezni. Sorba megyünk, úgy mint a hogy a korcsmában a táncznál szoktatok tenni.

Holnap hétfőn, az öregek gyónnak, ez semmi.

Kedden a gyerekek, ezzel is hamar készen leszünk.

Szerdán a fiúk meg a lányok, ez már egy kicsit későn van, de megdegy.

Csütörtökön a férfiak jönnek. Csak röviden. Pénteken az asszonyok. Semmi ellenvetés; Szombaton következnek a molnár! Egész nap sem épen nagyon sok neki!

Látjátok hiveim, ha a buza megérett le kell aratni; ha a bor le van huzva meg kell inni. Mára elég szennyes ruhát szedtünk össze, lássunk a mosáshoz! Az isten malasztja, ne hagyjon el benneteket. Amen.

Ugy történt, a miként beszélt. A jövő héten nagy mosást tartottak Kukunyánban, és néhány hét múlva már híre ment a Kukunyániak megtérésének.

A jó lelki pásztor, Márton atya, — nem régiben azt álmodta, hogy egész papi díszben, mögötte pompás processióval az egész Kukunyán lakossága, templomi zászlókkal, lobogó viaszgyertyákkal tedeumot éneklő chorussal vonult be a tejuton az ur isten ragyogó menyorszá-gába.

Igyen kiszolgáltatásra szánva: az összes beérkező táviratok kézbesítésére: fehér színnel papírra nyomtatott és 65 (a, b vagy c) számmal jelölt kiadási lapok. A távirat feladójának szabadságában áll táviratát akár a nyomtatott feladási lapra, akár pedig tetszése szerint választott más papírra írva, adni fel; de az első esetben a távirat a minőségének megfelelő színű táviratnyomtatványra kell, hogy írva legyen, az utóbbi esetben pedig tartozik a feladó a nyomtatott lapért, melyre a táviratot az elfogadó távirat hivatalnok köteles felragasztani, 1 krt megfizetni. Elrontott táviratlapok vissza nem vétetnek. Hírelre elfogadott táviratoknál a feladási lap ára is hitelezetik. Hatóságok vagy erre jogosított társulatok által a távirat feladásának és a befizetett távirat díjak igazolása céljából két példányban bemutatott táviratok másod példányát közönséges papírra írva mutatandó be. Ezen másodpéldányt nyomtatott lapra nem ragasztatik fel, hanem az igazolás megtörténte után a feladónak minden díjkövetelés nélkül adatik vissza. Díjmentes közérdekű táviratok jövőre csak közönséges papírra írva adandók fel. Ezek szolgálati táviratokként fognak kezeltetni és mint ilyenek díjmentes nyomtatványlapra ragasztatni.

A hadmentességi díj fizetése alól a pénzügyminiszter újabb keletű rendelete értelmében, — az elemi valamint a földművelési, ipar- és kereskedelmi, felsőbb nép- és polgári iskoláknál, tanítóképezdeknél s ezzel kapcsolatos iskolaőriskoláknál s végre a felsőbb leányiskoláknál működő tanítók és tanítójelöltek felmentetnek.

HIREK.

Kovács Zsigmond vespém megyés püspök a nagykanizsai kisdiednevelő egyesület sorsjátékot rendező bizottságának 100 frtot ajánlkozott. Éljen! Lelje a derek főpásztor az üdvös intézmények virágzásában méltó örömét.

József a népszerű főherceg rendkívül fényes fogadtatásban részesült midőn f. hó 18-án Zágrábba utazva. Kanizsa állomását is érintette és itt 25 perczig időzött. A város közönsége nevében Babóchay György polgármester az iparos körrésztől pedig Földi Ferencz üdvözölték szépen átgondolt, rövid, de velős beszédben, mire a főherceg a meghatottság szavaival válaszolt. Leereszkedő nyájas tárgyalási módora mindenkit lekötöleztet. A vonat elindulásakor a nép sokasága riadó éljenekkel és kendő lobogtatással üdvözölte ő fenségét, ki a szeretet e gyengéd nyilvánulását látható örömmel fogadta.

Szabó Kálmán, városunk népszerű s közszeretetten álló polgármestere barátai s számos tisztelői kérelmére kijelentette, hogy — egyelőre legalább — állásáról nem mond le. Elismerjük s méltányoljuk az áldozatot, melyet Szabó Kálmán hivatalában maradása által a közügynek hoz.

Thaly Kálmán képviselőt Veszprémben lelkesen fogadták, a delegyelt szerencsével is megtisztelték.

Hajos Kálmán megyénkben, különösen a Balaton melékén ismert, egykoron gazdag Abai földbirtokos, nélkülözések közt meghalt.

Nyary Dezső három éves fia 18-án esti nyolcz és kilencz óra között az udvaron álló lugos sájtárba fulladt. Szülei későn vették észre a szerencsétlenséget, s így mire az orvos megérkezett a felmentési kísérleteknek már semmi eredménye sem lőn.

A veszprémi egyházmegye pap növendékei közé való felvétele — Concursus — július elsején lesz.

Jótekonyczélú júniális. A kaposvári iparos ifjuság képző és betegsegélyző egylete f. 1882. június hó 25-én a cserben júniális rendezend. A jóvedelem az egylet betegsegélyzés céljára alapított pénztára gyarapítására fordítatik. A nagytekintetű katonaüztiárak szíves lévén a tánczterei és egyéb helyiséget korlátatlan rendelkezésre átengedni. Rendtartásról, jó ételek és italok, ugymint ezeknek mérsékelt ár mellett pontos kiszolgáltatásáról, gondoskodva lesz. A programból megemlítjük a főmozzanatokot: Lesz első és másodrendű zeneoratóriát; gondozva elkészített tánczter; gourmand étkezde és latzi konyha; cukrászda; lesz juxbazár 100 nyeregményvel, köztük nagyszertű főnyeremények, sokkal nagyobb értékűek, Bosznia nyereményeknél, mert nem kell, milliókat ráfizetni; lesz az itzi-pitzi vendégek mulattatására köztélhinda, hindálás, zsákfuttatás és hasikerűl számaríttatás; este kivilágítás és genialis Németh Ignacz ur szíves közreműködése által fényes tűzijáték stb. Belépti díj: I. osztály tánczszal 60 kr. II. osztály tánczszal 40 kr. III. osztály néző hely és gyermek jegy 20 kr. Főülfizetések köszönettel fogadtatnak és hírlapilag közzétetnek.

A csurgói rform. nagy gymnasium igazgató bizottága folytan a VII ik és VIII ik osztály tanszékei tökéinek gyarapítása céljából Csurgón f. június hó 25-én tánczszal egybekötött jótekonyczélú műkedvelői előadás rendezetik, mely alkalommal a Daru vendéglő nagytermében adatik: „Légyott” eredeti vigjáték I. felvonásban, irta Ifj. Ábrányi Kornél, rendező Bárány Gyula ur. Közreműködnek: György Vilmos, Ifj. Nagy Sándor urak, Nagy Ilka. Héjas Irma és Nagy Margit kisasszonyok. Helyárak, Tamiászek 1 frt 50 kr. Zárászek 1 frt. Földszinti állóhely 60 kr. Jegyek előre várthatók az előadás napján Dmboy Vincez pénztárnok ur lakásán és

este a pénztárnál. Kezdeté este 9 óraker. Előadás után táncz. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtatva lesznek.

Görkl Frigyes 44-ik — Albrecht — ezredbeli főhadnagy Triestben agyon lötte magát Alliólag házassági óvadék hiánya miatt lett öngyilkos.

A főispán Belovary Lajos ügyvédet árvászéki kisegítő bírónak, Kapocsy Lászlót pedig néhány évvel ezelőt városunk kapitányát, megyei irnokká, s tiszteloheli számvevővé nevezte ki.

Idők tanuja. Rimánóczy Ferencz halálával a megyenél tresedésbe jött irnoki állomás elnyereséért egy gyakorló ügyvéd is folyamodott.

Nagyváradon a „Sas” vendéglőn b. Edelsheim-Gyulai, közelebbi ott időzése alkalmával: nemzeti zászló lebegett, már hajlandó volt a közönség ezt a báró ur magyar érzelmének tulajdonitani, de kiderült, hogy a zászlót a „baráti kör” tűzette ki, mely ott ülésezett.

A régi öt- és tíz forintos pénzjegyek. A jelenleg meg forgalomban levő (1866. június 7-ki keltű) ötforintos államjegyek e hó lefolyása után többé sem a központi állampénztárnál; sem az általános forgalomban nem fognak fizeteskép elfogadtatni. A központi állampénztár e határidőtől fogva az öt forintos államjegyeket csak a kieserelés útján fogadja el. A régi tízforintos bankjegyeket (1863. január 15-iki keltű) az osztrák magyar bank budapesti és bécsi főintézetei már ez év január 1-től fogva szintén csak kieserelés útján fogadják el.

Németh Vendel osztopáni lekos nevével kocsi f. hó 19-én réjére ment szénát hordani, lovai megbokrosodtak és a kocsi oly szerencsétlenül döntötték fel, hogy a férj lábát törte, a nő pedig, a kocsikerék fején menvén keresztül, meghalt.

Stájerországban több helyen, hazánkban pedig Keismark vidékén a múlt napokban hó esett. Erdélyből dérről tudósítanak a mi vidékünk ámbár a hőfok feltűnően alacsony volt, veszélytől ment maradt.

Siofokon, daczára a kellemetlen időjárásnak, a távolról jött fürdővendégek száma meghaladja a huszat, kik az izletes életeiről és itálairól ismert nagy vendéglő csinos udvarán jönnek össze, s kedélyesen töltik el az időt. A jelenévbén a fürdővendégek száma, mint a már lefoglalt lakásokból sejteni lehet, tetemesen meg fogja haladni a korábbi évek számait. A fürdőház csinosítása és olcsóbb használhatósága végett újabb intézkedés történt, mi a fürdő közönségre nagyon előnyös.

A hét története.

Lembergen a ruthenek hűtlenségi perének tárgyalása, a fővádlott Dobrzánszki kihallgatásáig ért, ez az uri ember a magyar kormánytól maig is évi 2625 frt. nyugdíjat huz, védelmének sulypontja az, hogy ő soha se akart egyebet, mint Tisza Kálmán, hát nem érti, miként lehetett a pert nyakába akasztani.

Irországban a helyzet legkevésébbet sem javult, sőt ha az ottani állapotok között ez egyáltalán lehető, még rosszabbra fordult, a bérlők kiűzése egyfelől, a gyilkosságok másfelől ép úgy napirenden vannak, mint eddig.

A német parlamentben a dohány monopolum behozatalára vonatkozó javaslatot Bismarck minden erőlködése daczára elvetették, óriási többséggel, ennek folytán Bitter pénzügyminister állását oda hagyni volt kénytelen.

Az egyiptomi zavarok indoka mind világosabban tűnik elő, s nem más, minthogy az egyiptomiak a beözönlő európaiak fosztogatását, a kik e tartományt könnyű prédának tekintették, nem akarják tovább tűrni. Arabi pasa a hatalmat erős kezekkel tartja s a nép egyértelemmel támogatja, az elébbi ministeriumot kénytelen volt az alkiráty elbocsajítani, az új kormánynak lelke ismét Arabi pasa; az európai hatalmaknak ajánlatát, hogy a kérdést a hatalmak követeinek konferenciája intézze el, a szultán visszautasította, ezért az értekezlet megtartatik ugyan, de Törökország részvéte nélkül. Az európaiak tömegesen otthagyták egyiptomot, a még ott maradtok biztonságáról a kormány gondoskodik.

Törvénykezés.

A Tisza eszlári esetről a napokban azt újságolták, hogy Soly mosi Eszter hullája feltaláltatott, hogy a Tiszából fogták ki, mai táviratok e hirt oda módosítják, hogy a hu lán talált ruha ugyan Soly mosi Eszterével azonos, de a bele öltöztetett holttest nem.

Emberölés-e vagy önvédelem? Cseh Ferencz Zselicz kisfaludi lakos folytonos béketelenségben élt feleségével Bukovits Katával, kitől azon hir járt a faluban, hogy Kócza Péter nőtlen takácsal tiltott viszonya vagyon, egy újabb perpatar verekedés után múlt évi deczember 27-én kora reggel kiment Cseh Ferencz, testvérével Cseh Annával ét attyával Cseh István-

nal a szállóba, Mintegy délelőtti 10 óra tájon Kocza Péter is megjelent ott s — a sértett előadása szerint — alig hogy a hajlékba lép a földön ülő Cseh Annát agyon lötte, s Cseh Ferencznek fordulva erre is reá lött, azonban a golyó ezt nem találta halálosan, a tettes megszökött, nemsokára azonban Slavoniában elfogtatván, vizsgálat alá került. Cseh Ferenczné s ennek anyával özv. Bukovitsnéval együtt, mert a hir ezeket gyanusította, hogy Kócza Pétert a gyilkosság elkövetésére ingerelték. A két asszony ellen a vizsgálatot bekellett bizonyítékok hiányából szüntetni, Kocza Péter azonban vád alá helyezettetett s a június 20-án tartott végtagyalás alkalmával, azon védekezése daczára, hogy ötöt Cseh Ferencz támadta meg s Cseh Annát halálosan, megtamadóját pedig sulyosan csak véletlenül sértette meg, midőn a tarisznyájában volt forgó pisztolyt önvédelmére kirántotta s ijedtében elsütötte a nélkül, hogy bárkire célzott volna, a szándékos emberölés büntetétében mondatott ki bünösnek, s ezért 12 évi fegyházra íteltetett. Kir. ügyész az ítéletben megnyugodott, vádtott fellebbezett.

Gazdaszat ipar és keresk.

Ellentétések a tudósítások, melyeket meg yénk különböző vidékeiről a gabna nemtek és szőlők állásairól kapunk, úgy látszik, hogy legjobb esetben közép termésre lehet kilátásunk. A gabnakészlet fogytán van, a kaposvári piacon a helyei szükség kielégítésére kívántató mennyiség is alig fordul meg, kukorica teljesen hiányzik az árak újabbán mit sem változtak.

Banya i tudósítások szerint ott is csak felc termés várható az aprilisi fagy sok kárt tett.

Székes-Fehérvár ott a szent Iván napi vásár nagyon csüdes volt. A marhavásáron csekély volt a vételekdy, a lóvásár szintén kicsiny volt. A legübb portékás sátor kisem nyitattott, még a zsebmetszők sem jelentek meg szokott számban, de koldus az elég volt.

Hirschler Arnold gazdasági s piaczi tudósítása. Nagy-Kanizsa jun. 20.

A folytonos esőzés már is aggodalomba ejti gazdáinkat, mert különösen rozsveteményeink vannak kitéve azon eshetőségnek, hogy a rozsdá egészen ellepi. Bar oszlatná el ez aggodalmakat a kedvező időjárás, melynek most hianyában szuevedünk hogy ne keljen ismét a gazdáink részéről épített légvárok szetbomlását tapasztalni. Mar rég nem mondhattuk öröm ittas megnyugvással „bó aratásunk van;” félt, hogy ez évben is fájdalmas nélkülözésre leszünk szorulva.

A gabona üzlet terén a szokott lan yhaság uralkodik, az élénkülés reményét az aratás sikeréhez alkalmaztuk, de a mint az előzményekből látható, a nemsokára foganatba veendő aratás nem fogja a kívánt és remélt eredményt szolgáltatni.

Szeretnők az ellenkezőt.

A buza aratás idejének a buza piaczi értékével való összefüggéséről egy amerikai lap, az „Am. Miller,” következőket írja: A buza az éres utolsó napjal, sőt órai alatt nagy változásou megy keresztül, ugyanis a természet művének beféjezése végett eltávolítja a nedvességet a magból. Ugyanakkor a mag felszívja a még meglévő nyuvs anyagot a szalmából és a szemcsésedé tökéletes lesz. Ha a szalma korán elvágatik, az éresnek ezen folyamata megszakad s kiszáradas következik be, mely mellett a legbecsesebb anyagok a szalmában maraduak. Harmacz évvel ezelőt 3/4 — 1 mérő buza elég volt egy holdra, s erős, szeles levelel, egészéges vetés fejlődött belőle, mely soha ki nem fagyott. A teljesen érett buza körülbelül 10.50—11% nedvességet tartalmaz s ennélfogva rohasem törpd össze a magtarakban s mindig eladható. Ha egy átmetszett érett szemet a göröső ala teszük, az közepetől kifelé teljesen szemcsésedtetnek mutatkozik, minden liszt sejt külfő álló, jól megtömött s iukabb tej mint hűtenséggül. Az ilyen buza könnyűen és felmelegedés nélkül örölhető. „Aratásunk korán” szoktak a gazdák mondani; pedig ez hamis és veszélyes tan. A hazának korai aratása és ugyevezett utóérelése ahoz hasonlítható, mintha a keuyeret feigg sülve szednénk ki és később a uspa szarítanók ki. Jelenleg 2 vagy több véka mag kell egy holdra; a vetés satnya, kitéve az elősd ek és teit fagyoknak; a buza eladásakor 12—18% nedvességet tartalmaz, s ennélfogva mindárt az első raktározás után összetöpped, eladhatatlan; ha ezután megszarad is, nehezen örölhető, az óles alatt felemelegzik, a liszt durva s nagy mennyiségű éretlen, sze acseten lisztet tartalmaz, mely ugy bozzátapad a korpához, mint eredeadó bün testüshöz, úgy hogy semm féle erős és ördögi mesterséggel el nem választható attól.

A löfegyver hátrarugasának elejét veszi a Wute angol gépész által fitalalt puska-egy. Ezt bizonyára megköszönhetik neki a koczavadasok, kiknek az erősen rugó fegyverek miatt sokszor föladag az arcuk és megakadja válluk. Minden löfegyver rug többle-kevésbe hátrafele: Az akció egyenlő a reakcióval. A golyó azonban keveset nyomván, sebessége igen nagy, a fegyver ellenben sulyos leven, a hátrarugas s.bessége csekély. A két sebesség egy viszonylik, mint a golyó és a puska sulyából fejtett köbgyökök viszonylanak egymashoz. Hogy a rugas erejét csökkentse, Wute a puska faagyat érczhüvellyel vonja be, melynek

falai közt a faagy előre-hátramoszoghát. A faagy tehát körülbelül olyan szerepet játszik, mint a dugó az üveg nyakában s az érczhüvelyhez rendes állapotban rugók szoritják. Azonban midőn a lövés eldördül, a faagy dugó hátraugrik s az érczhüvely üres részében levő levegőt kiszorítja egy csapóajtóval ellátott lyukon. A levegő természetesen ellenállást fejt ki s így mérsékli a rugás sebességét, a lövő pedig ütést nem érez. Ez az ügyes találmány mindenféle lőfegyverre alkalmazható, csupán a faagyat kell az érczhüvellyel beborítani.

— E g y i p t o m jelentősége Ausztria-Magyar országra nézve. Bizonyos, hogy az egyiptomi zavarok a kereskedést nagyban károsítják, azonkívül, Egyiptomhoz való forgalmi viszonyainkra is káros hatással lehetnek. Egyiptom bevitel 1830-ban általa lán véve 654-9millió egyiptomi piasterre ragott, a kivitelt ellenben 1298-3 millió piasterre. (1 egyiptomi piaster körülbelül 11 krajzárral egyenlő.) A beviteli értékéből Ausztria-Magyarországra 90 millió piaster esik, a kiviteli értékéből 35.6 millió piaster. E számokból kitűnik, hogy Ausztria-Magyarország jóval többet szállított oda, mint onnan ide s így Egyiptom reánk nézve fontos kiviteli ország. Az Egyiptommal való forgalom leginkább Alexandrián át közvetítetik, a mennyiben az Ausztria-Magyarországra eső 90 millió piasterből mint bevitteli értékéből 87-7 millió piaster és a 35.6 millió kihataltal értékéből 33-3 millió piaster Alexandriára esik. Ausztria-Magyarország legfőbb kiviteli cikkkel szövött áru, fa és szén, azonkívül Ausztria-Magyarország leginkább gyapjúárunkat szállít Egyiptomba (14.8 millió piaster értékkel) és szerszámát (13-4 millió piaster.) Jelentékeny a ruhaneműek, paszomántos- és rövidárunk, butor, gyújtó szerek, üvegáru, cukor, sör, szlvarpapiros és stearingyertyák kiviteli. Ausztria-Magyarországból Egyiptomba Ausztria-Magyarország pedig kihoz onnan főképp gyapotot (1880-ban 267 millió piaster értékkel) Hogy mily fontosággal bír Alexandria az összes nemzetközi forgalomra nézve, az abból tűnik ki, hogy az összes 654-9 millió piaster értékű bevitteltől 564-0 millió s az összes 1298-3 millió piaster értékű kiviteltől 1239-2 millió piaster Alexandrián át közvetítetik.

— A jó sertés-tenyésztés-anyag terjesztése érdekében a földmívelési miniszter intézkedett, hogy a mezőhegyesi állami ménesbirtokon levő jeles minőségű sertésnyájából, a tenyésztésre alkalmas állatok a gazdaközönség számára fenntartassanak. E célra rendelkezésre áll évenként mint egy 300 db. kan és 400 db. koca. A kanok ára darabonként 60, a kockáké 50 forint állapotot meg. A földmívelési miniszter ezt tudatván az összes magyarországi gazdasági egységekkel, felhívta azokat, hogy minden évben legkésőbb június 30-ig jelentést tegyennek hozzá arról, hogy a jelentkező gazdák részéről törvényt nyilatkozatok alapján bánykant és emsét kíván a megyebeli tenyésztők számára a következő tavaszig visszatartani. Az így visszatartott 15-16 hónapos állatok legkésőbb május első felében Mezőhegyesen átveendők.

Különfélék.

— Szerencsétlen uralkodó család. A most Egyiptomban uralkodó dinasztia tudvalevőleg még igen fiatal, Mehemed Ali, (született 1769-ben Kalavában, Macedoniában) alapította. Mehemed Ali

fiatal korában dohányárú volt, majd mint közönséges, egyszerű katona ment Egyiptomba, melynek később uralkodója lett, miután 450 uralkodó társát, a hírhedt mamelukokat egy lakoma alatt lemészároltatta. 1849-ben hunyt el tébolyban, de még előbb meg kellett érnie, hogy utolsó fia Ibrahim karjai közt adta ki lelkét. Most unokája Abbas pasa (Jusszuf) bej fia került a trónra, de már 1854-ben meghalt, állítólag kezei foltották meg. Utána Szaid pasa következett, ki szintén még életében temette el trónörökösét. Szaid után (1863) unoköccse Izmail pasa foglalta el a trónt, de 1879-ben fia, Tefvik számára le kellett mondania, a legutóbbi tudósítások szerint Tefvik pasa uralkodása is végét járja. Káiróban az a monda jár, hogy egy öreg sejk még 1798-ban a mamelukok leközöltatása alkalmával megjósolta az öreg Mehemed Alinak, hogy örökösül mind szomorú véget érnek, és 1918-ban kipusztul a dinasztia.

Földünknek 1454 és fél millió lakója van a legutolsó számlálások szerint. E számból Európában 176,349 négyszög mértföldön lakik 316 millió; Ázsiában 809,478 nszgmfd 834 millió; Afrikában 543,187 nszgmfd 205 millió, Amerikában 697,188 nszgmfd 95 millió, végre Australiában 162,609 nszgmfd 4 1/2 millió. A fél millió s ennél több lakost számláló városok a következők: London (Angolország) 3 millió 814,000, Párizs (Franciaország) 2 millió 226,000, New-York (Amerika) 2 millió 209,000, Peking (China) 2 millió, Kanton (China) másfél millió, Berlin (Németország) 1 millió 112,000, Bécs (Austria) 1 millió 104,000, Seddo (Japan) 1 millió 42,000, Suthau, Siang-tau, Tschautschau-fu, Hangtschen-fu, Signau-fu, (Chinában) Kalkutta (Bengal) mindegyik egy millió, Tientsin (China) 950,000, Szt-Pétervár (Orosz) 927,000, Philadelphia (Amerika) 847,000, Konstantinápoly (Törökország) 600,000, Moskwa (Oroszország) 615,000, Bombay (Bombay) 646,000, Han-Kau (China) 600,000, Brooklyn (Amerika) 566,000, Liverpool, (Angolország) 552,000, Glasgow (Angolország) 511,000, Chicago (Amerika) 503,000, Nanking és Schunking (China), Bangkok (Siam) mind egyik 500,000 lakóssal.

A „Nagy Pál“ harang.

Május 11-dikén délután készült el Loughboroughban Taylor fivérek öntödésében a „Nagy Pál“csoda harang a szent Pál templom számára Londonban. Még azon nap éjjelen inították azt el Londonba. A harang alakja a többiekétől annyiban különbözik, hogy inkább golyóhoz, mint hengerhez hasonlít; olyanak tűnik föl, mint egy óriási fölfújt teás fincsza. E harang számára külön kocsi készitettek. A Nagy Pál a világ legzajosabb harangja lesz, a mennyiben ezt mindennap 5 millió ember fogja hallani, ha megkondul. Minthogy e harang súlya több mint 18 tonna (360 mázsa), nem tartották tanácsosnak azt vasúton küldeni. A vasúti hidak alig bírának el ily összpontosított súlyt, ennél fogva az országúton szállítják, Loughboroughban a harang kiemelésekor a formából, roppant munkába került és két óriási fölvonó csigas gémet kellett fölláttani kiemelésére.

A harang megérkezését Ludgate hülbe Londonba csak kedre vagy szerdára várják. Már előre kivaanak bérelve az ablakok a maházakban, melyek alatt az ércszörnyet vinni fogják.

A „Nagy Pál“ a világnak nem a legnagyobb harangja. A híres pekingi harang hangja messzebbre hat; a moszkvai kremlé is nagyobb volt, de ez már megesorult s nem vehetik hasznát; a szent István tornyának harangja Bécsben 5 mázsával nehezebb, nemkülönben a kínai és strassburgi műszterek harangjai is, de egyikének hangja sem oly átható és messzire hallható mint a Nagy Pálról a próbák után hiszik.

Az utolsó öt század alatt a harang öntésben az anyagot illetőleg nem nagy változások történtek. Az öntést a németalföldiek tökéletesitették. Most is mindentütt Van der Gheyns és Hemony mintája szerint öntik a harangokat. Az első 1550-ben, az utóbbi 1650-ben élt Taylor fivérek „Nagy Pálja“ különbözik némileg a régiéktől. A kinaikat az európaiak nem bírják harangöntésben most sem utolérni. A kínai „gong“ oly átható, de azért még sem stikettő és nem kellemetlen hangot ad, a miőt az európai harangöntőknek nem sikerült utánozni. E hang az anyag titka, melyet nem árulnak el a kinaiak.

Az első templom harangokat Paulinus nolai püspök öntötte 400. évben Kr. sz. u. De a régiség buvárok bebizonyították, hogy már a rómaiak használtak harangokat firdőkben. Mőses második könyvében arany harangok vannak fölemlítve. Sir Henry Layard Ninivében Nimrod palotájában talált érczharangokat.

A történelemben a harangok sok szomorú eseményekre emlékeztetnek. Így a palermóiaké a szicíliai veszerenyére; a párizsi saint eustachei a Bertsalau éjre a szegedi harangé az árvízre. De nagy szerepet játszottak a párizsi vészharangok a nagy forradalom alatt is, melyek augusztusban és szeptemberben összecsdítették a népet.

Szerk: üzenet.

- K. Köszönjük olvasóink nevében is, lapot küldjük.
- Lad. Levelet írtauk.
- H. A. Mint ön akarja.
- M. I. Mától fogva ha kell keddig.
- X. Elvégeztük.
- Dal. Nem adhatjuk, mást kérünk.
- Szobb. Rögtöni intézkedés sztkészes.
- ! A jelen számra megkéselt.

Szerkesztésért felelős:
SZALAY KÁROLY.

Ponyvák

kittőből ugyszinte vízmentes minden nagyságban gyári szabott ár mellett, továbbá:

Gabonazsákok

külömböző minőségben, jutányos áron kaphatók Kaposvárott

Lőw Mór és testvérénél.

1880-ik évben 80.000 palack, 1881-ik évben 295.000 palack lett elszállítva.

A mohai ÁGNES-forrás

hazánk egyik legszénsavdúsabb

savanyuvize

kittűnő szolgálatot tesz főleg az emésztési zavaroknál s a gyomornak az idegrendszer bántalmain alapuló bajaiban. Általában a víz mind azon kóroknál kiváló figyelmet érdemel, melyekben a szervi élet támogatása és az idegrendszer működésének fölfokozása kívánatos.

Borral használva már is kiterjedt kedveltségnek örvend. Fris töltésben mindenkor kapható

ÉDESKÜTYÜ.

m. k. udvari szállítónál Budapesten, Erzsébet téren. Ugyszintén minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőkben.

1880-ik évben 80.000 palack, 1881-ik évben 295.000 palack lett elszállítva.

Laptulajdonos Szalay Imre.

Kiadja és nyomatja Jajteles Herman.